

26.08.2014

Valtiovarainministeriölle
Kunta- ja aluehallinto-osasto

Viite: Lausuntopyyntö 08.05.2014 (VM065:00/2012)

Lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoja kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta. Lausuntopyynnössä on pyydetty ottamaan kantaa lukuisiin lausuntopyynnössä esitettyihin teemoihin. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä MaRa) keskittyy lausunnossaan erityisesti kilpailuneutraliteettikysymykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kunnan tehtävät ja aloiteoikeus

Kuntalaisten etuna on, että kunta pystyy tarjoamaan toimivat peruspalvelut kuntalaisille mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Hallitusohjelmassa on sitouduttu vähentämään kuntien tehtäviä ja velvoitteita kuntien alijäämäisyyden kattamiseksi. Kuntalaisten edun mukaista ei ole, että kunnat haalivat itselleen uusia toimintamahdollisuuksia, ryhtyvät kilpailemaan elinkeinoelämän kanssa ja laajentavat toimintaansa muihin kuin omiin asukkaisiinsa. MaRa katsoo, että kunnan tehtäviä säätelevään kuntalain 7 §:ään tulisi kirjata kuntien yleistä toimintaa perinteisesti rajoittaneet periaatteet: hallinnon toissijaisuuden periaate, paikallisuusperiaate ja kieltäytyä teolliseen ja kaupalliseen toimintaan.

Kuntalakiehdotuksen 23 §:ssä käsitellään aloiteoikeutta. Lain perusteluissa kuvataan palvelualoittemallia, johon aloiteoikeutta koskevan kuntalain säännöksen on katsottu soveltuvan. Palvelualoitteen tavoite on edistää innovaatioiden ja uudenlaisten palvelumallien syntymistä myös kunnan palvelutuotantoon. Palvelualoitteessa yksilöidään, miten julkinen palvelu voidaan tuottaa nykyisestä tuotantotavasta poikkeavasti, esimerkiksi laadukkaammin, edullisemmin ja asiakasystävällisemmin. Palvelualoitteen kunnalle voi tehdä kuka tahansa ja mistä tahansa palvelusta, jonka yksityinen palveluntuottaja voi hoitaa. Rajausta sulkee palvelualoitteen ulkopuolelle viranomais tehtävät. MaRa pitää erittäin kannatettavana tämän kaltaisen ajattelun tuomista kuntatoimialalle ja kilpailun avaamista yksityisille toimijoille.

Kilpailuneutraliteettikysymykset

Helsingin seudun kauppakamari ja MaRa tekivät vuonna 2008 EU:n komissiolle kantelun Palmiasta, jonka keskeisenä sisältönä oli, että Palmia saa liikelaitoksena toimiessaan useita etuja verrattuna ruokapalvelumarkkinoilla toimiviin yrityksiin.

Kuntalakia muutettiin syyskuussa 2013 näiden valtioneuvoston päätösten vuoksi. Lakiin jäi uudistuksen myötä useita poikkeuksia, joissa kunnan ei katsota toimivan kilpailluilla markkinoilla tai joissa yhtiöittämisvelvollisuudesta voidaan poiketa. Lista on jo nykyisellään liian pitkä ja tulkinnanvarainen. Tämä on omiaan luomaan kilpailuneutraliteettion-

gelmia markkinoille jatkossakin. Nyt kuitenkin vain vuosi lain voimaantulon jälkeen kuntalakiehdotuksessa esitetään poikkeusten karsimisen sijaan lisäyksiä poikkeuslistaan. MaRa katsoo, että poikkeuksia yhtiöittämisvelvoitteesta tulisi pikemminkin karsia kuin lisätä kilpailuneutraalin toimintaympäristön mahdollistamiseksi.

Kuntalakiehdotuksessa esitetään, että kunta voisi jatkossa myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin, on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä omistuksessa ja määräysvallassa. Tällainen rajoitus on käsittämätön ja toteutuessaan omiaan vaarantamaan yksityisen ja julkisen elinkeinotoiminnan kilpailuneutraaliteettia entisestään. Mikäli kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt voivat saada lainaa ja takauksia edullisemmilla ehdoilla muihin toimijoihin nähden, tämä antaa heille perusteetonta kilpailuetua. Etenkin tiukassa taloudellisessa tilanteessa tämä voi olla kohtalokasta kilpaileville toimijoille.

Ehdotus ei ole myöskään linjassa hallitusohjelman kanssa, jossa on nimenomaisesti sitouduttu selkeyttämään julkisen sektorin harjoittaman elinkeinotoiminnan pelisääntöjä ja määrittelemään selkeät raamit kuntien, kuntayhtymien, kuntien liikelaitosten ja muiden kuntien omistamien toimintayksiköiden harjoittamalle ja markkinoilla yritysten kanssa kilpailevalle elinkeinotoiminnalle.

Kunnan lakisääteisten tehtävien tulee olla selkeästi määriteltyjä. Kunnan kilpaillessa samoilla markkinoilla yksityisen elinkeinotoiminnan kanssa, toimintamahdollisuuksien tulee olla kaikille toimijoille tasavertaiset. MaRa vastustaa kaikkia kilpailua vääristäviä toimenpiteitä, joilla suoraan tai epäsuorasti tuetaan kilpailluilla markkinoilla toimivia julkisen tahon toimijoita suhteessa yksityiseen elinkeinotoimintaan.

Kunnioittavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

 Timo Lappi
 toimitusjohtaja

 Veli-Matti Aittoniemi
 varatoimitusjohtaja

Lisätietoja: Tea Taivalkoski p. 09-6220 2046

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä ja kuntoutumiskeskuksia, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, tema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyhtiöitä, luontomatkailuyhtiöitä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluja tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 2 400 jäsentä, joilla on 6 000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 60 000 henkilöä.